

Folketingets Erhvervsudvalg

ERHVERVSMINISTEREN

29. november 2024

Svar på spørgsmål 402 alm. del stillet af udvalget den 25. september efter ønske fra Peter Skaarup (DD).

ERHVERVSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Vil ministeren redegøre for, hvorfor taskforcen bag undersøgelsen af Scandinavian Star-tragedien skulle vente syv måneder på at få udleveret materiale fra Erhvervsministeriet? Vil ministeren desuden redegøre for alle forklaringer, der er blevet givet til taskforcen om, hvorfor Erhvervsministeriet ikke har ment, at ministeriet har skulle udlevere materiale om Søfartsstyrelsens rolle i katastrofen? Vil ministeren herunder redegøre for datoerne, hvor Erhvervsministeriet har givet de forskellige forklaringer til taskforcen? Der henvises til artiklen "Nye oplysninger i Scandinavian Star-sag: Erhvervsministeriet beskyldes for at forsinke undersøgelse" på dr.dk den 20. september 2024.

Tlf. 33 92 33 50
Fax. 33 12 37 78
CVR-nr. 10092485
EAN nr. 5798000026001
em@em.dk
www.em.dk

Svar:

Det følger af task forcens kommissorium af 12. maj 2021, at task forcen har til opgave at undersøge og klarlægge spørgsmål vedrørende reder-, ejer- og forsikringsforholdene omkring Scandinavian Star. Ved tillægskommissorium af den 1. september 2023 blev task forcens mandat udvidet til bl.a. også at omfatte:

"Aftaleparterne er desuden blevet enige om at udvide kommissoriet til at omfatte en undersøgelse af forhold vedrørende Søfartsstyrelsens rolle i sagen om Scandinavian Star, idet aftaleparterne er enige om vigtigheden af, at sagen om den tragiske brand om bord på Scandinavian Star bliver undersøgt til bunds.

Udvidelsen af kommissoriet vil – i forlængelse af den af Erhvervsministeriet iværksatte eksterne undersøgelse vedrørende Søfartsstyrelsens rolle i Scandinavian Star-sagen – omfatte en undersøgelse af spørgsmålet om, hvad en inspektør fra Søfartsstyrelsen må antages at ville kunne have observeret under en havnestatskontrol, hvorvidt disse observationer efter de dagældende regler må antages at ville have afsløret mangler, der ville have medført påbud eller restriktioner, samt spørgsmålet om, hvorvidt det på baggrund heraf kan sandsynliggøres, at gennemførelsen af en havnestatskontrol ville have påvirket hændelsesforløbet.

Udvidelsen af kommissoriet vil tillige omfatte en undersøgelse af den for-trolighedsstempling, som en ministersag om Granskningsudvalgets rap-port fra januar 1991 fik.”

I forlængelse af at kommissoriet blev udvidet til også at omfatte spørgsmål på Erhvervsministeriets område modtog Erhvervsministeriet den 8. novem-ber 2023 en henvendelse fra Scandinavian Star task forcen med følgende udleveringsanmodning:

”Fremsendelse af alt det materiale, som ministeriets skulle være i besid-delse af, og som relaterer sig til sagen vedrørende passagerskibet Scandi-navian Star.”

Efter en søgning i Erhvervsministeriets journalsystemer vedrørende Scan-dinavian Star, måtte ministeriet konkludere ikke at være i besiddelse af sa-ger dateret fra før 2010, da sådanne er overført til Rigsarkivet i overens-stemmelse med arkivloven.

På baggrund af ministeriets gennemgang af journalsystemerne, kunne mi-nisteriet konstatere at have registreret et antal sager med tilknytning til Scandinavian Star sagen, men ikke sager og/eller dokumenter, der vedrørte de forhold som tillægskommissoriet vedrørte, herunder sager dateret til-bage til 1991, hvilket task forcen blev orienteret om den 12. februar 2024, jf.:

”[]Erhvervsministeriet har efter en søgning i ministeriets journalsyste-mer fremsøgt relevante sager, der vedrører Scandinavian Star. Ministe-riet er ikke i besiddelse af sager dateret fra 2010 og tilbage, idet samtlige sager fra pågældende periode er overleveret til Rigsarkivet i overens-stemmelse med arkivloven.

Erhvervsministeriet skal hertil henvise til tillægskommissorium af 1. sep-tember 2023, hvoraf fremgår, at ”udvidelsen af Kommissoriet vil omfatte en undersøgelse af spørgsmålet om, hvad en inspektør fra Søfartsstyre-len må antages at ville kunne have observeret under en havnestatskon-trol, hvorvidt disse observationer efter dagældende regler må antages at ville have afsløret mangler, der ville have medført påbud eller restriktio-ner, samt spørgsmålet om, hvorvidt det på baggrund heraf kan sandsyn-liggøres, at gennemførslen af en havnestatskontrol ville have påvirket hændelsesforløbet.

På den baggrund finder Erhvervsministeriet ikke, at ministeriet er i besid-delse af materiale, der er relevant for den periode, som task forcen under-søger. []”

Den 26. februar 2024 besvarer task forcen sekretariat Erhvervsministeriet skrivelse således:

”[] Vi har fra andre ministerier modtaget deres akter/sager. Af dette materiale kan vi se, at der må eksistere materiale i Erhvervsministeriet for perioden (1994) 2010 -2024 af relevans for taskforcens undersøgelse. I den forbindelse gør jeg opmærksom på, at vores tillægskommissorium også omhandler en undersøgelse af den fortrolighedsstempling, som en ministersag om Granskningsudvalgets rapport fra januar 1991 fik. []”

Den 4. marts 2024 fremsender Erhvervsministeriet følgende anmodning til task forcen:

”[] Der anføres i brevet, at det er taskforcens opfattelse, at der skal gives adgang til det fulde materiale i sagen. Det er Erhvervsministeriet enig i, for så vidt materialet har tilknytning til de spørgsmål, der konkret er omfattet af taskforcens kommissorium. Som anført i brev af 12. februar 2024 vurderer Erhvervsministeriet dog ikke, at ministeriet er i besiddelse af akter af relevans for de spørgsmål, som taskforcen undersøger.

Det ville derfor være meget behjælpeligt, hvis taskforcen ville pege ministeriet i retning af, hvilket materiale af relevans for taskforcens undersøgelse, som taskforcen ud fra andre ministeriers akter kan se, at Erhvervsministeriet skulle være i besiddelse af, herunder eksempelvis ved angivelse af specifikke temaer, årstal, akt-/sagstitler el. lign.

Ministeriet står selvfølgelig – som hidtil - til rådighed ved konkrete spørgsmål eller ønske om specifikke, navngivne akter.

Såfremt task forcen foretrækker en mundtlig drøftelse af afgrænsningen og Erhvervsministeriets materiale, står vi ligeledes til rådighed. []”

Den 6. marts 2024 fremsender task forcen en ny materialeanmodning, hvor task forcen identificerer 10 sager ved hjælp af journalnummer, dato eller emne.

Anmodningen besvares af ministeriet den 5. april 2024. Af de af task forcen identificerede sager er i alt 3 sager dateret før 2010, hvorfor task forcen henvises til at søge akterne udleveret via rigsarkivet. 6 sager vedrørte perioden 2015-2017 og blev udleveret i sin helhed sammen med besvarelsen.

Den sidste sag blev ligeledes udleveret med undtagelse af 3 akter. Begrundelsen herfor var følgende:

[] På sag nr. 20/04012 indgår et fortroligt notat til REU fra 2017. Klassificerede oplysninger kan ikke udleveres til task forcen. Herudover har

ministeriet undtaget internt ministermateriale, hvori sådanne fortrolige oplysninger gengives eller behandles, idet ministeriet finder at udlevering af dette materiale vil prisgive den fortrolighedsklassificering, notaterne er underlagt. Det bemærkes i relation hertil, at task forcen allerede af Søfartsstyrelsen er blevet orienteret mundtligt om indholdet af disse notater.[]”

I tilknytning til ovenstående bemærkes, at task forcen til ministeriet havde oplyst, at deres arkivsystem ikke understøttede behandling af klassificeret materiale. Endvidere forholdt ministeriet sig til tillægskommissoriets ordlyd.

I de efterfølgende uger var der en løbende korrespondance mellem ministeriet og task forcen vedrørende afklaring af spørgsmål om det fremsendte materiale. Ved mail af den 18. april skriver task forcen følgende til ministeriet:

”[] Jeg har nu haft mulighed for at læse jeres svar i punkt 7 igennem. (Jeres sag nummer 20/04012). I oplyser her, at der i sagen indgår et fortroligt notat, som vi allerede er orienteret om mundtligt af Søfartsstyrelsen. Vi kan ikke på baggrund af det tilsendte materiale umiddelbart konstatere, at det undtagne notat og de interne ministerielle materialer indeholder noget, som vi mundtligt skulle være gjort bekendt med. Vi kender jo ikke indholdet, men vurderer alligevel, at materialet har udgangspunkt i forhold tilbage fra 1990, og vi antager at fortroligheden skyldes, at notatet indeholder oplysninger om navngivne personer. Vi vil derfor gerne bede jer komme med en nærmere begrundelse for, hvad der gør, at materialet kan undtages. Vi vil også bede jer overveje om det fortroligstemplede dokument kan afklassificeres. Taskforcen har i anden forbindelse fået slettet en fortrolighedsklassifikation, da man ikke skønnede, at den havde relevans længere. Hvis notatet ikke kan afklassificeres, så vil vi beder jer overveje om notatet og det tilknyttede materiale kan udleveres i anonymiseret form. []”

Ved mail af den 24. april 2024 besvarer Erhvervsministeriet task forcens anmodning vedrørende det fortrolighedsstemplede bilag, jf.:

[] Fsva. den mundtlige orientering har vi konsulteret Søfartsstyrelsen, som oplyser følgende: ”Den 17. november 2023 holdt Søfartsstyrelsen møde med Scandinavian Star Task Force. I den forbindelse blev det drøftet, hvordan Søfartsstyrelsen kan bidrage med de oplysninger, som Task Forcen samler i henhold til sit kommissorium. Søfartsstyrelsens direktør Andreas Nordseth orienterede i den forbindelse mundtligt om den sag, som dokumentet vedrører. Andreas Nordseth oplyste, at der var tale om et rygte om, at en bestemt person skulle have haft viden om SCANDINAVIAN STAR, som ikke tidligere var kommet frem. SFS fik i 2016 rygtet undersøgt af

Kammeradvokaten, og at det viste sig, at det ikke havde noget på sig, og at der ikke var forbindelse til SCANDINAVIAN STAR. Det blev besluttet at orientere Folketinget i fortrolighed”

Når Erhvervsministeriet ikke udleverer notatet til task forcen, skyldes det – som tidligere anført – at klassificerede oplysninger ikke kan udleveres til task forcen. Dette gælder også materiale, hvor sådanne klassificerede oplysninger gengives eller behandles, og hvor udlevering heraf derfor ville prisgive fortrolighedsklassificeringen, notaterne er underlagt.

Henset til materialets karakter, vurderes afklassificering ikke relevant. Denne vurdering er begrundet i indholdet af dokumenterne, som bl.a. består af interne juridiske overvejelser, ministerorienteringer og henvisninger til ovennævnte fortrolige notat. Det vurderes ligeledes ikke, at materialet kan udleveres i anonymiseret form. Der lægges herved vægt på, at Task Forcen fra Søfartsstyrelsen har modtaget en anonymiseret mundtlig orientering om den pågældende sag. []”

I forlængelse af ovenstående mail kontakter task forcen den 29. april 2024 ministeriet, hvori der udtrykkes forståelse for ministeriets vurdering af, at dokumentet ikke kan afklassificeres. Samtidig tilkendegiver task forcen et behov for at kunne verificere de oplysninger, der fremgår af dokumentet. jf.:

[] Vedrørende fortroligstempling af visse informationer.

Taskforcen noterer sig, at det fortroligstemplede materiale omfatter information om et rygte om, at en navngiven person skulle have haft en viden om Scandinavian Star, der ikke tidligere var kommet frem. Vi formoder, men ved ikke med sikkerhed, at dette vedrører, om kontoret i Frederikshavn havde konkret kendskab til, at Scandinavian Star var ankommet til Frederikshavn med det formål at påbegynde fast rutefart på ruten mellem Frederikshavn og Oslo.

Vi kan også forstå på jeres mail af 29. april 2024, at Søfartsstyrelsen i 2016, med hjælp fra Kammeradvokaten, fik klarlagt, at det ikke havde noget på sig. Denne interne undersøgelse blev ganske rigtigt nævnt på mødet med Søfartsstyrelsen den 17. november 2023.

Vi er derfor landet i den situation, at den dokumentation, vi har indsamlet, på nuværende tidspunkt indeholder rygten, men ikke dets dementi. Det er uheldigt.

Vi forstår, at I ikke kan afklassificere materialet.

Hvis dokumenterne indeholder det, vi forestiller os, vil hensynet til beskyttelse af enkeltpersoner i forbindelse med eventuel disciplinær forfølgning (som vi forventer er det hensyn, der har ført til fortroligstemplingen) kunne

ivaretages ved relevant redaktering af navne, ansættelsestidspunkt og andre oplysninger, der ellers ville kunne føre til identificering af den pågældende. Dokumentationen vil herefter kunne fremsendes til taskforcen.

Såfremt dette stadig ikke findes at være en farbar vej, minder vi om, at vores sekretariat er sikkerhedsgodkendt til "hemmeligt" vedrørende deres arbejde i taskforcen. De vil derfor kunne indfinde sig hos Erhvervsministeriet og læse dokumenterne hos jer og på den måde betrygge taskforcen i, at indholdet ikke er egnet til at påvirke vores konklusioner. []"

Ved e-mail af den 1. maj 2024 redegør ministeriet yderligere for dokumentets baggrund og inviterer task forcen til et møde i ministeriet med henblik på, at task forcen der kan gøre sig bekendt med indholdet heraf, jf.:

"[]I jeres anmodning vedr. fortrolighedsstempling af et notat oversendt til Folketingets Retsudvalg i maj 2017 bemærkes, at notatet skulle indeholde information om et rygte om, at en navngiven person skulle have haft en viden om Scandinavian Star, der ikke tidligere var kommet frem. Endvidere efterlyser I skriftlig dementi herpå. Der henvises til Erhvervsministeriets besvarelse af Retsudvalgets spm. 665 af 10. maj 2017 (offentligt på Folketingets hjemmeside), der indeholder en anonymiseret redegørelse for undersøgelse og resultat af den pågældende rundspørge, som rygtet af-fødte, herunder et skriftligt dementi af det pågældende rygte. Besvarelsen er vedlagt denne mail til orientering.

På baggrund heraf er det ministeriets opfattelse, at et skriftligt dementi allerede er tilgået task forcen uafhængigt af den mundtlige orientering fra Søfartsstyrelsen i november 2023. Skulle der være et ønske om at orientere sig yderligere i det fortrolighedsstemplede notat, inviteres task forcen ind til Erhvervsministeriets mødelokaler på Slotsholmsgade 12, for en gennemlæsning heraf. Vi imødeser i givet fald task forcens forslag til et tidspunkt for denne gennemlæsning.

Fsva. den interne ministerrådgivning, som notatet har givet anledning til, er det fortsat ministeriets vurdering, at denne ikke kan udleveres til task forcen grundet hensynet til ministeriets interne arbejdsgange og mulighed for rådgivning af den siddende minister, særligt i lyset af den verserende retssag.[]"

Task forcen besvarer ministeriets invitation ved mail af den 2. maj 2024:

[] Tak for jeres tilbagemelding med vedhæftning af svar på spørgsmål 665.

Vi er umiddelbart af den opfattelse, at vores henvendelse til jer falder inden for reglerne i forvaltningsloven om videregivelse af oplysninger mellem myndigheder.

Vi vil drøfte vores synspunkter om dette med Folketingets følgegruppe på mødet senere i eftermiddag. []”

I starten af maj 2024 orienteres ministeren om sagen. Efter en dialog med Justitsministeriet om fortolkningen af kommissoriet bliver de to interne akter udleveret.

For så vidt angår den sidste akt genfremsatte ministeriet samtidig invitationen om task forcens adgang til at gennemlæse det fortrolige notat fysisk hos Erhvervsministeriet, hvilket task forcen accepterede. Task forcen fik adgang til dokumentet den 16. maj 2024. Den 17. maj 2024 var to af task forcens medarbejdere inviteret til en gennemgang af ministeriets sagslister vedrørende Scandinavian Star. Task forcens supplerende materialeanmodning foranlediget af dette møde blev besvaret af ministeriet den 23. maj 2024.

Med venlig hilsen

Morten Bødskov